

¹1992 - 1993 Adalet Yılı'nı Yüce Türk Milleti'ne hayırlı uğurlu olması ve yargı için başarılı geçmesi dileğiyle açmaktan büyük mutluluk duymaktayım.

Törenimizi yüksek huzurlarıyla onurlandıran siz seçkin konuklarımızı, Yargıtay'ın büyük hâkimlerini, tüm hâkim ve Cumhuriyet Savcılarımızı saygıyla selâmlıyorum.

Önceki dönemde yaş sınırı nedeniyle emekliye ayrılmış olanlara ilâveten ilhan Çallı, Mustafa Sadi İrge ve İbrahim Çakıroğlu'ndan sonra geçtiğimiz dönem içerisinde de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili Hakkı Yaşar; Daire Başkanları Hamdi Özgüç, ismet Yanıkömeroğlu, Saim Talû, Abdullah Berksun, Ömer Feyzi Yöndem, İbrahim Hakkı Güroğlu, Kılınç Gündüz Yelço; Yargıtay Üyeleri İbrahim Polat, Mustafa Kaya, Yusuf Ziya Tanrıbilir, Mehmet Emin Olcay, Ahmet Öğütçü, Ruhi Özürarı, Cemâl Can, Selim Sırrı Binici, Seyfettin Karaaslan, Cahit Nalbatlı, Ahmet Yüksel, Aslan Özaslan ve Muammer Yula yasal yaş sınırı; Namık Kemâl Yalçınkaya ile Süleyman Şenoğlu da kendi istekleri üzerine emekliye ayrılmış bulunmaktadırlar. Yıllarca bu yüce çatı altında birlikte çalışmaktan onur duyduğumuz değerli arkadaşlarımıza ve aynı dönemde emekliye ayrılmış bulunan değerli tetkik hâkimi ve Cumhuriyet Savcılarımıza hukuka ve adalete hizmetlerinden dolayı Yargıtay adına teşekkür eder, muhterem aileleriyle birlikte esenlikler içinde uzun ömürler dilerim.

Ayrıca yaş sınırı nedeniyle Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek idare Mahkemesi ve Sayıştay'dan emekliye ayrılan değerli meslekdaşlarımıza ve özellikle Askerî Yargıtay Başkanı Hâkim Tuğgeneral ilhan Şenel ile Askerî Yüksek idare Mahkemesi Başkanı Hâkim Tuğgeneral Hikmet Burat'a da mutluluklar dilerim.

Geçtiğimiz Adalet yılı içerisinde ebediyen kaybettiğimiz hâkimlerimize, Cumhuriyet Savcılarımıza, adalet görevlilerine, avukatlara ve özellikle emekli Yargıtay Daire Başkanları Hasan Sabri Tırpan, Cemil Sonbay; Emekli Yargıtay Üyeleri Hikmet Yaveroğlu, Nedim Öztan, Hayri Çalgüner, Fethi Özduval, Mustafa Gürsel ile Yargıtay Üyeleri Yalçın Aydemir, Kenan Fahri Çavga'ya ve ayrıca Yargıtay Üyesi olarak ta uzun yıllar hukukumuzda hizmet etmiş bulunan Anayasa Mahkemesi Emekli Üyeleri Şahap Arıç ve Lemi Özatakan'a Allah'tan rahmet diliyorum.

ÖNEMLİ İÇ VE DIŞ OLAYLAR

20 Ekim 1991 tarihinde ülkemiz diğer uygar ülkelere örnek olacak şekilde barış içerisinde bir milletvekili genel seçimi geçirmiş; siyasi partiler tüm yurttan aynı meydanları uygarca paylaşarak yarışmışlar, kan dökülmeden seçim tamamlanmıştır. Bu, ülkemiz için gerçekten büyük mutluluktur. Yüksek Seçim Kurulu kuruluşundan beri tarafsız seçimin güvencesi olmaya devam etmektedir. Bu da kuşkusuz yargı adına gurur kaynağımızdır.

Geçen dönem içerisinde ülkemiz büyük felâketlere de maruz kalmıştır. Arka arkaya meydana gelen büyük çığ olayları, Karadeniz Bölgesi'ndeki grizu faciası ve Erzincan Depremi büyük can kayıplarına yol açmıştır. Ebediyen kaybettiğimiz vatandaşlarımıza rahmet, Aziz Milletimize ve muhterem ailelerine başsağlığı diliyorum.

Diğer taraftan, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı terör

¹ Not: Bu konuşma metni; 5.9.1992 günü (1000), 10.9.1992 günü (1000), 25.9.1992 günü (2000) ve 6.10.1992 günü (1000) adet olmak üzere toplam 5000 adet basılmış, ayrıca 1992 yılı Yargıtay Kararları Dergisinin 10. (Ekim) sayısının 1491-1517. sayfalarında yayınlanmıştır.

örgütlerinin havan topu ve roketatarla acımasızca, çoluk, çocuk, kadın ve yaşlı farkı gözetmeksizin giriştikleri alçakça saldırılar sonucunda birçok yurttaşımızı; bütün varlığını ortaya koyarak terörün kökünü kazımaya çalışan şanlı Türk Silâhlı Kuvvetleri, güvenlik güçleri mensuplarımızı da kaybetmiş bulunuyoruz. Şehitlik mertebesine erişen bu kahramanlarımızı da rahmetle, saygıyla, minnetle anıyorum.

Vatandaşlarımızın başta yaşama hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlüklerine karşı terörist örgütlerin saldırılarını durdurmak ve faillerini cezalandırmak Devletin, Devlet olmak hüviyetinden doğan başta gelen görevlerindedir.

Devletin bu yoldaki davranışını içerde ve dışarda insan haklarına aykırı bir tutum olarak görmek veya göstermeye çalışmak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne ve vatandaşlarına karşı doğrudan doğruya düşmanca bir yaklaşım olup hiçbir suretle hukuksal himayeye mazhar olamaz. Terör örgütlerinin işledikleri cinayetler birer insanlık suçudur ve bunlar lââyık oldukları cezayı elbette göreceklerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti tüm organları ile tam bir uyum içerisinde, hiçbir ayırım söz konusu olmaksızın vatandaşlarının yanındadır.

Milletlerarası düzeyde, huzursuzluk sınırlarımızda bitmek tükenmek bilmemektedir. Sovyetler Birliği'nin, komünist blokun çökmesinden sonra kurulan bağımsız Devletlerden bir kısmına karşı saldırılar başlamış ve devam etmektedir. Karabağ'da, Bosna-Hersek'te soykırım uygar dünyanın bakışları altında sürüp gitmektedir. Sırp'ların Bosna-Hersek'te Müslüman Boşnakları Nazi Almanyası metotları ile imha plânları acımasızca uygulanmaktadır.

ikinci Dünya Harbi'nin pek acı tecrübelerine ve milletlerarası alandaki gayretlere rağmen batı dünyasının çifte standart uyguladığı açıkça görülmektedir. Birleşmiş Milletlerin Kuveyt'te gösterdiği hassasiyetten eser yoktur. Sadece bir iki cılız iyi niyet gösterisi. Öyle görünüyor ki soykırım olaylarının faili ve mağduru bir an için yer değiştirirler utanç dünyası derhal ayağa kalkacak. Karabağ, Bosna-Hersek ve Kıbrıs'taki durum Milletlerarası ilişkilere orta çağın din ayırımına dayanan görüşünün egemen olduğunu göstermektedir. Genel Sekreter Butros Gali'nin sözde uyuşmazlığın çözümü yolundaki faaliyeti Milletlerarası düzeyde uyuşmazlıkların çözümünde takınılan yeni bir tutumun utanç verici örneklerini oluşturmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin çökmesinden sonra Asya Türk Cumhuriyetleri bağımsızlıklarına kavuşmuş bulunmaktadırlar. Bu bizim için fevkalâde mutlu bir olaydır. Bağımsızlıklarına yeni kavuşan Türk Cumhuriyetleri ile yakınlaşmayı sağlayacak unsurlar arasında hukuk birliğinin gerçekleşmesini de dikkate almak gerekir. Unutulmamalıdır ki, Amerika Birleşik Devletleri bu yönde kendi açısından Asya Türk Cumhuriyetleri yetkililerini Washington'da bir araya getirmiştir.

Dinin bir ihtiyaç olduğu gözetilerek ve yabancı güçlerin bu boşluğu doldurma bahanesiyle istismar etmelerine fırsat verilmemesi için Tevhidi Tedrisat Kanunu hükümleri uyarınca Devlet okullarında yetişen din adamlarının bu Devletlere gönderilmesi olanakları üzerinde durulmalıdır.

Bu yıl dinleri sebebiyle İspanyol zulmünden kaçan Musevilerin Türkiye'ye kabul edilmişlerinin beşyüzüncü yıldönümü kutlanmıştır.

Uygar geçinen ve her fırsatta menfaatleri nedeniyle bazı vatandaşlarımızı tahnkten geri durmayan sömürücüler, Yüce Türk Milleti'nin insanlık adına gösterdiği bu asil davranışından ders almalıdırlar.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ

Anayasa değişikliği gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir. Yeni Anayasa etki-tepki ilişkisi dışında hazırlanmalı; somut tasarı hakkında yargı kuruluşlarının, üniversitelerin ve diğer kesimlerin düşünceleri alınmalıdır. Somut metin olmadan düşünce sorulmasını ve Anayasa değişikliği sorununun sadece Siyasi Partiler düzeyinde ele alınıp sonuca gidilmesini yararlı görmemekteyiz.

Anayasa'da yer alan Anayasamızın değiştirilemeyecek hükümlerinde öngörülen Cumhuriyetin nitelikleri Devlet geleneğimiz haline gelmiştir. Anayasa'da belirlenen değiştirilemeyecek nitelikleriyle birlikte Devlet te tektir, Cumhuriyet te tektir, Millet te tektir, halk ta tektir ve bu da Türk Milleti, Türk halkıdır. Birinci Cumhuriyet, ikinci cumhuriyet gibi heveslere kapılmamak gerekir. Anayasa'daki her değişiklik büyük kapsamlı olsa veya yeni bir Anayasa yapılsa dahi Cumhuriyet değişiklikleri olarak nitelenemez. Cumhuriyetin nitelikleri ise asla değiştirilemez. Bu sebeplerle işi sayıya dökmek Devletin teklifine (üniterliğine), ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne yönelik özel bir kasta dayanmıyorsa sadece bir özentiden ibarettir.

T.C. Anayasası'nın 1, 2 ve 3. maddeleri hükümlerinin değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin teklif dahi edilemeyeceğine ilişkin 4. maddesi hükümleri bir temenni niteliğinde olmayıp meşruiyetin dış sınırlarını belirleyen buyurucu hükümlerdir. Başlıca teminatı ise, Yüce Türk Milleti'nin sarsılmaz iradesidir.

DEVLETİN TEMEL DÜZENİ

T.C. Anayasası Türkiye Devleti'nin bir Cumhuriyet olduğunu ve Cumhuriyetin niteliklerini açıklayarak Türkiye Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün oluşturup dilinin Türkçe olduğunu hükme bağladıktan sonra Millî Marş ve Başkentini belirlemiştir.

Burada iki nokta üzerinde kısaca durmak istiyorum:

Devletin ülkesi bir bütündür ve asla bölünemez; tüm yurttaşlar bu ülkenin her yerinde eşit koşullar altında yaşama ve maddî, manevî varlıklarını sürdürme ve geliştirme hakkını hâizdirler. Üniter Devlet niteliğinde bulunan T.C. Devleti, ülkesinin bölünmez bir bütün oluşturan her karış toprağında mutlak bir egemenlik hakkını hâizdir; bu egemenlik hakkını da asla paylaşmaz. Bunun gibi Devletimizi oluşturan unsurlardan Millet te tek bir bütün olan Türk Milleti'dir.

T.C. Devleti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür. Kökeni ne olursa olsun tüm Türk vatandaşları Türklük onur ve gururunu aynı şekilde paylaşırlar. Farklı kökenden gelenlere hiç kimse Türk kimliğinden başka bir kimlik izafe edemez. Milliyetçilik, Türk Milliyetçiliği ile ifade olunan her türlü ırkçılığı reddeden Türk dil ve kültürü etrafında toplanan birleştirici ve bütünleştirici bir milliyetçiliktir. Bu itibarla Devlet milletiyle de bölünmez bir bütündür.

Türk Milleti değişik halklardan değil, ortak özelliklere sahip, ortak değer sistemlerini paylaşan tek bir halktan, Türk halkından ibarettir. Bu Türk halkı ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Devletini kurmuştur.

Bu nedenlerle, Anayasamız da Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, seğildikleri bölgeyi veya kendilerini seğenleri değil, bütün Milleti temsil ettiklerini öngörmüştür.

insanları günümüzdeki uygarlık düzeyine getiren ve daha ilerilere götürecektkenlerin başında dil gelir.

Devletin dili Türkçe'dir. 1961 Anayasası'nda "Resmî dil Türkçe'dir" hükmü varken, her türlü kötüye kullanmalara yol açacak bir yorum kapısını kapamak için 1982 Anayasası'nda fevkalâde isabetle "Dili Türkçe'dir" hükmüne yer verilmiştir. Devlet Türkçe'yi tüm vatandaşlarına öğretme ve geliştirmekle yükümlüdür. Gene Devlet vatandaşlarına Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ve Devletin teklifiğini temsil eden Türkçe'den başka bir dille hitabedemez. Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez.

Türkçe'nin tek bir bütün oluşturan Türk halkının tümünün dili olarak ülkenin her karış toprağına yayılması Devletin teklifi ilkesinin doğal sonucudur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, yurttaşlarını Türk dil ve kültürü etrafında birleştirip onları Atatürk ilke ve inkılâplarının hedefi olan çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırma amacındadır.

Türk dil ve kültürü etrafında birleşmeyi amaç edinen ve kendini Türk sayan herkes Türk'tür². İşte kapsamı Türk Milliyetçiliğı ile belirlenen "Ne Mutlu Türküm Diyene" sözünü her Türk'ün göğsünü kabartarak, içine sindirerek söylemesinin bir sırrı da buradadır.

Türkiye'de Müslüman azınlık yoktur. Sadece Lozan Barış Antlaşması'nda belirtilen gayrî müslim azınlık vardır ki laiklik ilkesi ve diğer Cumhuriyet kanunlarıyla da bunun bir anlamı kalmamış ve Lozan Antlaşması'yla tanınan azınlıklar bu antlaşmanın kendilerine verdiği teminattan vazgeçtiklerini de ilân etmişlerdir. Türkiye her Türk vatandaşının insan hak ve özgürlüklerinden serbestçe ve aynı koşullar altında yararlandıkları bir ülkedir. Kökenine bakılarak bazı vatandaşların yararlandırılmadıkları hiçbir temel hak ve özgürlük asla yoktur.

Anayasamızda ve yasalarımızda vatandaşlar arasında kökenlerine göre ayırım yapan hiçbir düzenleme de mevcut değildir. Her Türk vatandaşı kökeni ne olursa olsun hiçbir ayırım söz konusu olmaksızın her türlü kamu görevine gelme hakkına da sahiptir³.

İçeride ve dışarıda çeşitli saiklerle bazı vatandaşlarımızın Devlet düşmanlarınca kışkırtıldıktan bir gerçektir. Bu kışkırtıcılar arasında yer alan Fransa resmî makamlarına yakın çevrelerin gayretkeşlikleri konusunda s Fransız Anayasa

² Türk hafif müziğı okuyan bir sanatçı, Bayan Mana Rita Epik Televizyonca "Dedem İtalya'dan gelip Türkiye'ye yerleşti; babam Türkiye'de doğdu ve büyüdü. Ben de Türkiye'de doğup büyüdüm. Görüyorsunuz ben her halimle bir Türküm" diyordu. Evet o her haliyle bir Türk'tür.

³ Bu durum geleneksel yapımızda da mevcuttur. Onaltıncı Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun doruk noktasında Avusturya Elçisi bir mektubunda şöyle yazıyor: ".... Bu koca mecliste hiçbir adam yoktur ki haiz olduğu mevki ve rütbeyi kendi şahsi liyakat ve cesaretine borçlu bulunmasın. Hiç kimse sırf filanın neslinden gelmiş olmak dolayısıyla diğerlerinden mümtaz bir mevkie çıkmaz. Her adama uhdesindeki vazife ve memuriyete göre hürmet edilir... Herkese bizzat sultan vazife ve memuriyetleri tevcih eder. Bunu yaparken ne zenginliğe ehemmiyet verir ne boş rica ve davalara... Yalnız liyaka-ta bakar, seciye arar, fitrî kabiliyet ve istidadı düşünür... Türkiye'de herkes kendi mevki ve ikbalinin hamışidir.....Türklerde şeref ve makam, idari mevkiler liyakat ve maharetin mükâfatıdır.... Türklerin hâkim bir ırk haline gelmelerinin hikmeti bundadır. Bizim tatbik ettiğimiz hükümler ise bütün bütün başkadır. Böyle liyakat ve iktidara yer ayrılmamıştır. Biz de herşey doğuşa bağlıdır. Yüksek mevkilere çağrılacak adamların kimin neslinden geldiklerine bakılır". (Zikreden: Hüseyin Cahit Yalçın'dan naklen Prof. Dr. Ahmet Mumcu - Atatürk'ün Kültür Anlayışında Vicdan ve Din Özgürlüğünün Yeri, Ankara - 1991, Sh: 18).

Konseyi'nin bir kararını hatırlatmak isteriz. Bir Fransız kanununda "Fransız Milleti'nin bir parçası olan Korsika halkı" şeklinde yer alan ibarenin Anayasaya aykırılığı konusunda Anayasa Konseyi "Fransız Milleti'nin bir parçası olduğu vurgulansa bile, Fransız Milleti'nin değişik halklardan değil, tek bir halktan kurulu olduğu" gerekçesiyle iptal kararı vermiştir⁴.

T.C. Anayasası Devleti koruma konusunda fevkalade hassas davranmıştır. 68. maddesinin 2 nci fıkrası siyasi partilerin demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olduklarını açıkladıktan sonra bazı siyasi partilerin kurulamayacaklarını öngörmüş ve ayrıca siyasi partilerin uyacakları esasları da hükme bağlamıştır. Siyasi partilerle ilgili bütün bu esaslar, Anayasa'nın değiştirilemeyecek olan hükümlerini teminat altına alıcı düzenlemelerdir. Zaman zaman yasal düzeyde yapılan düzenlemelerle bazı eylemler suç olmaktan çıkarılmaktadır. Geçen yılki Adalet yılını açış konuşmasında şu açıklamayı yapmışım: "T.C. Anayasası'nın getirdiği bu sistem içerisinde, yasal düzeydeki değişikliklerden Anayasal düzeyde sonuçlar çıkarmak Anayasa'nın egemenliği ve kurallar hiyerarşisine aykırı düşer". Şunu eklemek isterim ki: Yasal değişikliklerin siyasi partilerle ilgili Anayasal yasaklara hiçbir etkisi olamaz. Esasen şunu da hatırdan çıkarmamak gerekir. Devleti koruma amacıyla getirilen kurallar Anayasa'nın değiştirilemeyecek hükümlerinde öngörülen esaslarda esasen mündemiçtir. Anayasa bir yasak getirmişse onun yaptırımını da bünyesinde mevcuttur. Bu sebeplerle Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı amaçlara yönelik bir siyasi partinin kuruluşuna cevaz verilemez. Yasaklara ilişkin hükümlerin kaldırılması veya değiştirilmesi yoluyla da buna cevaz aramak yukarıda açıkladığımız nedenlerle mümkün değildir.

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün oluşunun teminatı Türk dil ve kültürü etrafında Devletleşen Yüce Türk Milleti'nin sarsılmaz iradesi başta olmak üzere tüm Devlet güçleridir.

Gerektiğinde istiklâl Savaşı ruhu içerisinde bu prensipler elbette korunacaktır. Türk Milleti'nin en güç zamanlarda neler yaptığına tarih tanıktır. Bugün uygar camiada güçlü bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti vardır. Herkes ona göre, içeride ve dışarıda neyi göze alabileceğini geç kalmadan öğrenmelidir.

Hiçbir Devlette kendi düzenini başka bir Devlete kabul ettirme hakkını haiz değildir. Bu, milletlerarası uygar dünyaca benimsenen ahlâki bir kuraldır.

Son zamanlarda toplumun her kesiminden bazı kişiler her fırsatta Devleti kötüler ve küçümser bir tutum sergilemekte adeta kötülüklerin kaynağı olarak Devleti gösterme gayretine girmektedir. Sanki Devletle birey birbirleriyle bağdaşmaz, birbirine karşı varlıklarmış gibi yeni Anayasa yapılırken bunlardan birine öncelik verme gereğini savunmaktadırlar. Devlet ve hukuk elbette toplum için, bireyin mutluluğu için vardır. Ancak toplum ve bireyin yaşaması ve mutluluğu için de Devletin varlığı zorunludur ve Devlet te elbette görevlerini gereği gibi yerine getirebilmesi için korunacaktır. Devleti koruma, terörün kökünü bir an önce kazıma açısından mevzuatta yeni hükümler getirilmesi gerekiyorsa bu da yapılmalıdır. Bunun yapılmaması sorumluluğu gerektirir bir durum meydana getirir. Burada şunu da belirtmeliyim ki yeni C.M.U.K. tasarısı, özellikle içinde bulunduğumuz ortamda

⁴ Zikreden: A. Coşkun Kırcı: Neden Millî Devlet? Neden Tekil Devlet? (Karşılaştırmalı geniş inceleme).

Devletin durumu açısından üzerinde fevkalâde hassasiyetle durulması gereken düzenlemeler getirmektedir. Yeni düzenlemeleri Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü koruma açısından büyük kaygı ile karşıladığımı da ifade etmek isterim.

Bu gibi konular millî birer dava olarak ele alınıp, siyasi parti disiplini dışında ve kişisel itibar sorunu olmaktan çıkarılarak çözüme kavuşturulmalıdır.

LAİKLİK

T.C. Anayasası'na göre laiklik, dinin Devlet işlerinde etkili ve egemen olmamasını, bireylere Anayasa güvencesi altında manevi hayatları yönünden sınırsız bir özgürlük tanımayı ifade etmekle beraber; dinin bireyin manevi hayatını aşarak toplumsal hayatı etkileyen alanlarda kamu düzenini korumak ve dinin kötüye kullanılıp sömürülmesini önlemek amacıyla Devlete, dini hak ve özgürlükler üzerinde denetleme yetkisini vermeyi de kapsar. Devlet Teşkilâtı içerisinde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yer alması bu denetleme ve Anayasal teminatı sağlama amacına yöneliktir. Yeni Anayasa hazırlanırken Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yeri özenle korunmalıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı dinsel bir örgüt olmadığı gibi orada kamu hizmeti görenler de din adamı değil, Devlet memurudurlar. Bu itibarla, vatandaşların eşit vergi yükümlülüğü altında buldukları açısından hareketle din ve mezhep ayırımı yapılmak suretiyle Diyanet İşleri Başkanlığı'na yöneltilen eleştirilerin hiçbir hukukî dayanağı bulunmamaktadır.

Devlet memurluğuna girenlerin din ve vicdan özgürlüğü açısından diğer vatandaşlardan farklı kısıtlayıcı bir düzenlemeye tâbi olmadıkları da Anayasal bir gerçektir.

Ülkemizde laiklik ilkesi bazılarınca dinsizlik olarak telâkki edildiği gibi, diğer bazılarınca da samimi olarak dinine bağlı olup gereklerini yerine getirenlerin de gericilikle itham edildikleri de görülmüştür. Bu yanlış anlayışlar beraberinde bitmeyen bir kavgayı da getirmiştir. Laiklik ne dinsizliktir, ne de dinî inançlarını yerine getirenler gericidir ve İslâm Dini de gericiliği asla telkin etmez. O halde Anayasa ve yasalarda yerini bulamayacak olan bu yanlış anlayışlar bertaraf edilerek, laikliğin herşeyden önce bir eğitim işi olduğu gözetilip eğitim ve öğretim kurumlarında laikliğin ifade ettiği gerçek anlam gereği gibi öğretilmeli ve Tevhidi Tedrisat Kanunu titizlikle uygulanmalıdır.

Millî bütünlüğümüzün de teminatını teşkil eden laiklik ilkesi dinin politik alanlarda faaliyet göstermesine izin vermez. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde hiçbir din kendini bu temel kuralın dışında asla tutamaz. Bu böylece bilinmelidir.

YARGISAL SORUNLAR - YARGI ERKİ VE KONUMU

Hukuk Devletin teminatını kuvvetler ayrılığı prensibi oluşturmaktadır. Başarısı ise bu prensibin titizlikle uygulanmasına bağlıdır. Kuvvetler ayrılığı, ne kuvvetlerin birbirine düşman oluşunu ve ne de birinin diğerine tâbi bulunuşunu ifade eder. Bu kuvvetlerden hiçbiri diğerinin gücünü paylaşmaz; aksi halde, Anayasa'nın aralarında aradığı denge bozulmuş olur.

T.C. Anayasası'nın Başlangıç bölümünde kuvvetler ayrılığına değinilirken "Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip Devlet yetkilerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medenî bir işbölümü ve

işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu" açıklanmıştır.

Egemenlik kayıtsız şartsız Millet'in olup, Türk Milleti bu egemenliğini Anayasa'nın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanır. Vargı yetkisi de egemenliğin bir tezahürü olup Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

Hâkimlerin görevlerinde bağımsız olmaları, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatının güven altında bulunabilmesi, hâkimlerin özlük hakları konusunda karar vermeye yetkili bağımsız bir kurulun kurulmasını zorunlu kılmıştır. 1961 Anayasası'na göre Yüksek Hâkimler Kurulu; 1982 Anayasası'na göre ise Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kurulmuştur.

1961 Anâyasası'na göre Yüksek Hâkimler Kurulu tamamen hâkimlerden oluşmakta idi.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ise öncekine göre bağımsızlık açısından geriye gidiş olarak tezahür etmiştir. Önceki açış konuşmalarımda bu kurulun tam bağımsız olmadığını ileri sürmüştüm. Bu defa yargıya asla yakışmayan bir şekilde nitelenen 25.6.1992 gününde çıkarılan 3825 sayılı Yasa ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bağımsızlık açısından daha da geriye götürülmüş, Bakan'a daha çok bağımlı müsteşarlık ihdas olunarak, belki istenmeyerek te olsa, Kurul'a bu müsteşarın katılması sağlanmıştır. Sorun, kişilerin güven verip vermemesi değil, müessese olarak bağımsızlık esaslarına uygun olup olmamasıdır.

Hâkim ve Savcılarının özlük hakları konusunda karar vermeye tek yetkili organ olarak kurulacak yeni kurula şu esaslar egemen olmalıdır: (Bu esaslar Yargıtay görüşü olarak belirlenmiştir).

- Adlî ve idarî yargı mutlaka ayrılmalıdır.
- Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları gene aynı Kurula bağlı tutulmalıdır.
- Kurula hâkimlik mesleği dışından üye alınmamalıdır.

Bazı Siyasi Partilerce hazırlanan Anayasa tasarısında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na Barolardan temsilci alınmasının öngörüldüğü söylenmektedir. Bu konuda da görüşümüzü açıklamak isterim.

Avukatlık mesleği fevkalade onurlu bir meslek olup güçlü bir savunma mesleğinin hukukumuzun gelişmesine, adaletin gerçekleşmesine büyük ölçüde katkıda bulunacağı ve bu itibarla da mesleğin bağımsızlığının hizmetin başarısının önkoşulu olduğu inancındayız.

Avukat, meslekî bakımdan bağımsız olmakla beraber yargılamada taraf vekili olarak yer alır; yargı organının bir unsuru değildir ve böyle de görülemez; Vatandaşlar da davalarında kendilerini bir avukatla temsil ettirme zorunda da değildirler.

Savunma mesleğinin özellikleri dikkate alındığında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na Barolardan temsilci alınması Anayasa'nın "Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa'ya kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler" kuralını ciddi şekilde zedeler.

Anayasalar bu kuralın zedelenmemesi için son derece hassasiyet göstermişlerdir. Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkim teminatının tanınması dahi bu kuralın teminat altında bulunması amacını gütmektedir.

Neticeten, hâkimler Anayasa eliyle savunma mesleğinin etkisi altına sokulmuş

olacaklardır. Savunma mesleğinin etkisi altına sokulan yargı organına vatandaşın güven duyması, hâkimin tarafsızlığından kuşku duymaması mümkün değildir. Kendisini yargılayan hâkimin özlük hakları konusunda taraf vekilinin karar verebileceğini duyan vatandaşın başka türlü bir düşünce beklenmesi olanaksızdır. Bundan toplum fevkalâde büyük zararlar görür. Hâkimlik mesleğinin gelecekteki acı tecrübelerle tahammülü olmadığı bilinmelidir.

Bütün bu sebeplerle hâkimlerin özlük hakları konusunda karar vermeye yetkili, görevli Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun sadece hâkimlerden oluşması gerektiğinin kabulü bir zorunluluk olarak görülmelidir. Bu zorunluluğu gerek hâkimlik ve gerekse avukatlık mesleklerinin itibarlarının korunması bakımından belirtmeyi mesleki bir görev saymaktayım.

Yüksek Kurul'a Adalet Bakanı veya müsteşarın katılması da benimsenemez. 1961 Anayasası'na göre Adalet Bakanı Kurul toplantılarına katılabilmekte ancak oylamaya katılamamakta idi. 1982 Anayasası bir geriye gidiş olarak Adalet Bakanına Yüksek Kurul'da yer vermiş ve oy hakkı da tanımıştır. Getirilen düzenleme itibariyle Bakanın Kurul toplantılarına katılması zorunlu bir durum değildir. Bakanın katılmaması halinde Yargıtay veya Danıştay'dan seçilen kıdemli üye ile Yüksek Kurul toplanabilmektedir. Bu olanak ve mahkemelerin bağımsızlığı, hâkimlik teminatının taşıdığı büyük önem dikkate alınarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun faaliyete geçmesinden itibaren Adalet Bakanlarının törensel toplantılar dışında Kurula katılmamaları yolunda bir gelenek oluşturulsa fevkalâde isabetli bir uygulama yerleştirilmiş olurdu. Bu fırsat halen de kaçmış değildir. Yeterki mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatına yürekten inanılsın.

- Kurula seçilecek yüksek mahkeme üyeleri nihaî safhada ait buldukları yüksek mahkemelerin genel kurullarınca dört yıllık bir süre için seçilmeli; aradan bir dönem geçmeden yeniden seçilme olmamalı; Kurul üyelerinin yarısı iki yılda bir yenilenmeli; Kurula seçilebilmek için belirli bir süre yüksek mahkeme üyeliğinde bulunma koşulları getirilmelidir.

- Kurula seçilen üyelerin yüksek mahkemelerdeki aslî görevleri ile ilişkileri geçici olarak kesilmelidir.

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Adalet Bakanlığı'ndan ayrı bir idarî yapıya, sekreteryaya sahip olmalıdır.

Yüksek Kurul'un bağımsız bir idarî yapıya, sekreteryaya sahip olmaması Kurul işlerinin doğrudan doğruya Adalet Bakanlığı'na bağlı idarî birimlere gördürülmesi Yüksek Kurul'un bağımsızlığını etkileyen hâkimlerin özlük hakları konusunda girişimi Bakana bırakan bir düzen olup bir an önce kesinlikle terkedilmelidir. Bunun sakıncaları son olarak süresi biten Devlet Güvenlik Mahkemeleri Hâkim ve Savcılarının atama kararları ile yaz kararlarının, Yüksek Kurul'a rağmen, hazırlanmasındaki gecikmelerde açık olarak meydana çıkmıştır.

-Teftiş Kurulu doğrudan doğruya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağlanmalıdır.

HÂKİMLERİN ÖZLÜK HAKLARI

Hâkimlik mesleği büyük özveri isteyen bir meslektir. Yüce Türk Milleti adına egemenlik hakkına dayanan yargı yetkisini kullanan hâkimlik mesleğine ilişkin düzenlemelerde bulunulurken gereken, önem verilip özen gösterilmelidir.

Ülkenin sadece ahlâki bakımdan kalkınması için değil aynı zamanda ekonomik bakımdan kalkınmasının temel şartı sağlam bir adalet mekanizmasına sahip olması ile mümkündür. Bu da hâkimlerin özlük haklarının Anayasal güvenceye ulaştırılmasını gerektirir.

Hâkimlerin özlük hakları belirlenirken yasama ve yargının eşitliği ilkesinden hareket olunmalı ve özlük hakları konusunda yasa ile düzenlemede bulunulmalıdır.

Anayasamızın emri bu olmakla beraber ülkemizde çok uzun bir zamandan beri olağan hale gelmiş bulunan yaygın bir uygulama ile karşı karşıya bulunmaktayız: Hâkimlerin özlük hakları, aylık ve ödenekleri kanun yerine kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmektedir. Bu yol yürütmenin yargı üzerinde etkin olmasına kapıyı açık tutan bir yol olup Anayasa'nın korumak istediği amaçla asla bağdaşır görmemekteyiz.

Bu düzen içerisinde hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının da sorunlarını yürütmeye duyurma ihtiyacında bulunmalarını doğal karşılamak lâzımdır. Ama bunu yaparken asla hâkim olduklarını hatırdan çıkarmamaları gerekir.

Hâkim vakurdur, hâkim her haliyle vakurdur. Bunu unutma yolunda olan bir hâkim bilmelidir ki muhatabı bu niteliği daha çabuk unutacaktır. Hâkim kamuoyu karşısında gösteri niteliği taşıyan bir tutuma asla giremez. Mesleğe saygı duygusu bunu gerektirir.

Bunu böylece belirttikten sonra önemli gördüğüm bir iki hususu açıklamak istiyorum:

Öncelikle hâkimlere, milletvekillerine ve memurlara yapılacak her türlü ödemelerde Devletin bu konudaki malî gücünün dikkate alınması gerekir. Devletin ödeme gücünü dikkate almadan yapılacak belirlemeler sonuçta tüm milleti sıkıntıya sokar. Esasen Devlet hiçbir alanda genel olarak milleti sıkıntıya sokacak hiçbir ücret politikasına kayıtsız kalmaz.

Konu Devlet içerisinde, organların bir özlük hakları yarışı olarak mütalâa olunmamalıdır. Burada açıklamak istediğimiz husus bu işin, prensibi meselesi olup bunu da yaparken bir kıyaslamaya girmemiz doğal karşılanmalıdır. Hâkimlik mesleğinin gelmiş bulunduğu nokta beni bu konulara girme zorunluluğu ile karşı karşıya bırakmıştır. Hâkimlik mesleğinde (bunu söylerken Savcılar da kastetmem doğaldır) özlük hakları diğer organlar karşısında lâyıık olduğu düzeye getirilmeden hukuk devletin tam anlamıyla gerçekleştirdiğinden asla söz edilemez. Mesleğin itibarı, çekiciliği özlük hakları dışlanarak sağlanamaz. Bunun içindir ki bu konuları dile getirmek zorunda kalıyoruz.

Çok partili demokratik düzene geçilmeden hâkim ve Savcılarının özlük hakları açısından mesleğin büyük önemi ve diğer memurlarla birlikte mütalâa olunamayacağı dikkate alınarak, hâkim tazminatı adı altında ek bir ödeme kabul edilmiş ve 1961 Anayasası'nda da milletvekilliği aylık ve ödeneği belirlenirken hâkim aylığı ölçü olarak kabul edilmişti. Bugün için diğer memurlarla kıyas edildiğinde hâkim tazminatının özel bir öneminin kalmadığı kolaylıkla görülecektir. Özellikle son yıllarda yapılan düzenlemelerle yargı organı mensuplarının malî ve sosyal hakları yasama ve yürütme organı mensuplarına göre çok gerilerde kalmıştır. Kuvvetler ayrılığı dengesi içerisinde yargının yeri gereği gibi değerlendirilememiş, hâkimlik mesleği ihmale uğramıştır.

Bugün meslekte önemli oranda açık bulunmaktadır, mesleğin çekiciliği

kalmamıştır. Bunun sebebini hâkimlerin Özlük haklarındaki düzenlemelerde aramak gerekir. Mesleğe adaylık döneminden sonra yeni atanan bir hâkimin eline ayda tüm ödemelerle birlikte üçbuçuk milyon lira; mesleğin en yüksek kademesi olan yüksek mahkeme üyesinin eline ise dokuzbuçuk milyon lira civarında; (görev başındaki milletvekili değil) milletvekilliğinden emekli olan bir kimsenin eline ise onbeş milyon lira civarında para geçtiğini söylersek yargının bulunduğu yer daha kolaylıkla anlaşılır.

Günümüzde yüksek mahkeme üyelerinin özlük hakları bazı bâtili ülkelerde parlamento üyelerinin özlük hakları ile bir denge içerisinde otomatik hale getirilmiş; bazılarında ise üstünde tutulmuştur. Bu konularda yasama ve yargının eşitliği ilkesinden hareketle dengeli bir düzen getirmek Anayasal bir zorunluluktur.

Bu konuyu tamamlamadan Yüksek Mahkemelerin kendi aralarındaki hukukî duruma da kısaca değinmekte zorunluluk görmekteyim.

25.6.1992 gün ve 3825 sayılı Yasada, Anayasa Mahkemesi için özlük hakları yönünden farklı bir düzenleme getirileceği izlenimini veren bir düzenleme şekli yer almıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşundan beri Yargıtay Başkanlarınca ısrarla dile getirilen bir hususu tekrarlamak isterim: Yüksek Mahkemeler birbirlerine karşı eşit hukukî durumdadırlar. Birinin diğerinden üstün veya aşağı durumda olduğu söylenemez. Hepsi de teknik anlamda yargılama yapmaktadırlar, yargı görevi ifa etmektedirler. Anayasaya uygunluk denetimi, yasama organı ile yargı organı arasında yüksek mahkemelerle yerel mahkemeler arasında olduğu gibi denetleyen- denetlenen ilişkisine olanak vermez. Yasama organı da elbette doğrudan doğruya yüce Türk Milleti adına görev ifa eden bağımsız bir kuvvettir. Anayasa Mahkemesi'nin kuvvetler ayrımı yelpazesinde paylaştığı güç yasama kuvveti olmayıp, yargı gücüdür; bu yüksek mahkememiz bir yüksek yargı organı olup, işlevi de tamamen yargısaldır; kararlarının politik sonuçlar doğurması, yasaların varlığını etkilemesi, ona yasama organı veya politik bir organ vasfı izafe edemez. Tıpkı kararları tamamen politik sonuçlar doğuran Yüksek Seçim Kurulu gibi. Bilindiği üzere Yüksek Seçim Kurulu'da tamamen yargısal bir kuruluştur.

Bu gerçeklerden hareket edildiğinde aynı eşit hukukî durumda bulunan yüksek mahkeme hâkimlerinin de -Anayasa Mahkemesi de dahil olmak üzere- özlük hakları yönünden eşit hukukî düzenlemelere tâbi bulunmaları gerektiğinin kabulü zorunludur. Anayasa Mahkemesi için farklı bir durum getirilmesi yargısal faaliyeti, mahiyeti ile bağdaşmayan bir değerlendirmeye tâbi tutma sonucunu doğurur. Bunun yanında kuvvetler ayrılığı düzeninin etkinliği zaafa uğrayacağı gibi, memleketteki siyasi rejim bakımından da tehlikeli sonuçlar doğar.

Anayasa Mahkemesi'ni eş değerdeki diğer yüksek mahkemelerden ayırarak, özlük hakları yönünden savunduğumuz yasama, yargı dengesini sadece Anayasa Mahkemesi açısından kurma gayretleri, mevcut hukuk sistemimiz içinde sağ duyunun, hukuk mantığının kabul edemeyeceği; ancak görünüşü kurtarma çabasından ibaret hukuk tarihinin ibretle kaydedeceği bir çözümden ibaret olacaktır.

Yargıtay Birinci Başkanlarından Sayın İmran Öktem geçmişte, Anayasa Mahkemesi yararına kısa bir süre hasıl olan farklı durumun yanlışlığının anlaşılması ile bu yanlışlık düzeltilerek getirilen eşitliği memnuniyetle karşılarken şöyle diyordu:"... Bu suretle Yargıtay hâkimleri ile Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Sayıştay Başkan ve

Üyeleri arasındaki ahenksizlik giderilmiştir. Bu iki kanunun hazırlanmasında ve çıkarılmasında emek ve yardımları geçen muhterem zevata burada teşekkür etmek benim için bir borçtur"⁵.

iki önemli meslek vardır ki bunların ihmali neticede gene topluma zarar verir: Biri hâkimlik, diğeri ise öğretmenlik meslekleridir. Üzülerek söylemeliyim ki her ikisi de ihmale uğramıştır.

Hâkimlerin özlük hakları konusu tüm hâkimler yönünden bir bütün olarak ele alınıp mesleğin özelliklerinden hareket etmek suretiyle adalete uygun bir çözüm getirilmesi gerekirken yürütme organı, Adalet Bakanlığı teşkilâtını ilgilendiren idarî ve politik yönü ağır basan başka bir sorunu ön plâna almış ve bu arada meslekte sadece birinci sınıfa ayrılmış hâkimler yönünden bir düzenleme hazırlanmış ve sonuçta 25.6.1992 gün ve 3825 sayılı Yasa çıkarılmıştır.

Yüksek yargının varlık ve görev alanını ilgilendiren bu konuda Adalet Bakanlığı'nca mutad olduğu üzere yüksek yargıdan düşünce alınması uygun bir yol olduğu halde ancak Başbakanlık nezdindeki girişimlerimiz sonucu Başbakanlıkça düşünce sorulmuştur.

Bu yasa hakkındaki görüşlerimizi açıklamak istiyorum. Burada yargı yönünden iki temel esas getirilmiştir: Birincisi, birinci sınıfa ayrılmış olup ta bu tarihten itibaren yüksek mahkeme üyeliğine seçilme niteliklerini kaybetmemiş olmak kaydıyla altı yılını dolduran hâkim ve savcılarının birinci sınıf olmaları kabul edilmiş; diğesinde ise şu hükme yer verilmiştir: "Birinci sınıf hâkimler Yargıtay ve Danıştay Üyelerinin istifade ettikleri her türlü malî hak ve ödemelerden yararlanırlar".

Bu esaslarla, söz konusu hâkim ve savcılarla, Yargıtay ve Danıştay Üyeleri arasında statü ve her türlü malî hak ve ödemeler açısından neticeten eşitlik sağlanmıştır. Getirilen düzenleme ile öngörülen süre tasarıda on yıl iken, sekiz yıla ve sonrada altı yıla indirilmiştir. Bu sürenin mantıkî bir esasa dayandığı ileri sürülemeyeceği gibi beraberinde de yargı düzeni içerisinde bir çelişiklik getirmiştir. Örneğin, birinci sınıfa ayrılışından itibaren dört yıl geçen bir hâkim veya savcı yüksek mahkeme üyeliğine gelebilecek, ama altı yıl dolmadan birinci sınıf olamayacak.

Özlük hakları yönünden Yargıtay ve Danıştay Üyelerine göndermede bulunulmakla beraber Anayasa Mahkemesi Üyelerine değinilmemiştir. Bunun ileride yüksek mahkemeler arasında farklılık yapılacağı izlenimi verdiği ve sakıncaları üzerinde yukarıda ayrıntılı olarak durulmuştur.

Önce, birinci sınıf hâkimlerimizin maddi durumlarının düzeltilmesi çabalarını memnuniyetle karşıladığımızı belirtmek isterim. Sadece birinci sınıf hâkimlerin değil, daha güç durumda bulunan mesleğe yeni girenlerle beraber tüm hâkim ve Cumhuriyet Savcılarımızın özlük haklarının da olabildiğince iyileştirilmesi gerekir. Mesleğin itibarının korunması bakımından bu bir zorunluluktur.

Yargıtay Üyelerinin ve geniş kapsamda tüm yüksek mahkeme üyelerinin durumuna gelince:

T.C. Anayasası'nın 154. maddesi hükmünce Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adlî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Yargıtay, ülkede sadece içtihat birliğini sağlama amacıyla

⁵ Imran Öktem: Adlî Yıl Açış Konuşması, 1967-1968.

kurulmuş olmayıp aynı zamanda bireylere davalarının ilk derece mahkeme kararlarından sonra bir kere daha incelemesi ve dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerinin etkin biçimde korunmasına olanak verme amacıyla da kurulmuştur.

Cumhuriyetin kuruluşundan beri getirilen bu sistemle Yargıtay'la yerel mahkemeler arasında organik yönden bir denetleyen-denetlenen ilişkisi kurulmuş ve bu durum Adlî mekanizmada bir Devlet prensibi olarak titizlikle korunmuştur.

Yüksek Mahkemeler ile ilk derece mahkemeleri ve bu yargı yerlerinde görevli yargı mensupları arasında bir statü farkı olduğu gibi, yargıda hizmet yılı, liyakat, başarı ve benzeri esaslara göre bir hizmet hiyerarşisi de mevcuttur. Hâkimlik ve Savcılık meslekleri kendi aralarında sınıflandırılmıştır. Bu durum meslekî kıdemine doğal sonucu olarak kabul edilmelidir. Anayasa'da yüksek yargı organları üyeleri hakkında ayrı düzenlemede bulunulmuştur. Bu görevler meslekte aşamalar izlenerek gelinen en yüksek mevkilerdir. Aralarında statü farkı bulunduğu kabul zarureti vardır. Bu statü farkını bozmak yargının uyum içerisinde çalışması bakımından son derece sakıncalıdır.

O halde, yüksek mahkeme üyeliğinin özellikleri dikkate alınarak onların özlük hakları da statülerine uygun olarak düzenlenmelidir.

Bir ara 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun kabul edildiği sıralarda bir çok alanlarda yapılan yanlışlar yanında, birinci sınıfa ayrılmış olan hâkimlerle yüksek mahkeme üyeleri arasında hukukî statüye dokunulmamakla beraber özlük hakları açısından eşitlik hasıl olmuş; bu durumun Yargıtay'ın varlık ve görev alanında meydana getirdiği olumsuz sonuçlar zamanın Yargıtay Başkanı Sayın İmran Öktem tarafından Adalet Yılı Açış Konuşmasında dile getirilmiş ve bir süre sonra Devlet Personel rejiminin bir çok alanlarında olduğu gibi bu yanlış ta düzeltilmişti. Sayın Başkan Öktem şöyle diyordu:

"İller teşkilâtında çalışan değerli hâkim ve savcılardan bir kısmına kadro aylığı bakımından yükselme imkânı verilmiş olması bizi sevindirecek bir olaydır. Fakat bu durum Yargıtay üyeliğine rağbete menfi tesir yapacaktır. Bana öyle geliyor ki, yurdun suyu ve havası lâtif bir köşesinde ve işleri yolunda bir mahkemede 2000 lira kadro aylığına kavuşmuş olan bir hâkim, bir 'mahkeme üyesi, bir icra hâkimi, bir sorgu hâkimi, bir Cumhuriyet savcısı, Cumhuriyet savcı yardımcısı Yargıtay üyeliğine, savcılığına rağbet etmeyecek, Ankara'nın sert iklimi içine ve Yargıtay'ın ezici yükü altına girmek istemeyecektir. O zat ne kadar değerli olursa olsun kendisinin bilgi, tecrübe ve değerinden Yargıtay'da, yurt ölçüsünde istifade edilemeyecektir. Hâkimlik ve savcılık kademesi içinde bir birinci sınıf hâkimlik ve savcılık kademesi mevcut ise de Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Yüksek Mahkemeler unvanı altındaki paragrafında yer alan bir Yargıtay ve bir de Yargıtay'ın Yüksek Hâkimleri vardır. Anayasa bunların iller teşkilatlarındaki hâkimlerden ayrı bir rejime tâbi tutulmasını öngörmüştür. Kadro aylıkları bakımından da farklı bir sistem kurulması Yargıtay üyeliğine rağbeti artıracak, üye seçimlerini kolaylaştıracak, değerli hâkimlerin Yargıtay bünyesi içine alınmasını sağlayacaktır. 884 sayılı Kanunun ortaya koyduğu bu yanlış durum en yakın bir zamanda düzeltilmelidir"⁶.

Evet, Sayın Başkan Öktem'in değindiği yanlış o zaman düzeltilmiştir.

⁶ İmran Öktem: Adlî Yıl Açış Konuşması, 1967-1968.

Vaktiyle yapılan yanlışları emsal olarak almak suretiyle yeni yanlışlara basamak yapmanın hukuksal mantığını bulmak gerçekten olanaksızdır.

Yüksek Mahkeme Üyeliği seçiminde usul yönünden eksiklikler olabilir; tınları düzeltmek yerine statü bakımından birleştirme isabetli olmamıştır.

Son düzenleme yargı sistemini bozmuştur. Danıştay Birinci Dairesi de düzenlemelerin Anayasa güvencesi altında görev ifa eden yüksek hâkimliğin özellikleri dikkate alınarak yapılması gerektiği görüşünde bulunmuştur.

Şunu ifade etmek istiyorum: Yargının yerleşmiş müesseseleri üzerinde Yüksek Mahkemelerin varlık ve çalışma alanını ve hâkimleri ilgilendiren konularda sorun partilerüstü millî bir dava olarak ele alınıp, yasa çıkarılırken üzerinde dikkatle durulmalıdır. Fevkalâde hassas ve ihtiyatlı davranılması, hukukî mülâhazaların dışına çıkılmaması gerekir. Bu yasa çıkarılırken Yargı için gereken hassasiyet ve özen gösterilmemiştir; yargıda huzursuzluğa yol açılmış, bağımsızlık ve teminat müesseseleri neticeten zedelenmiştir.

Durumun, yüksek hâkimliğin özellikleri dikkate alınarak düzenlenmek suretiyle düzeltileceğini ümidetmekteyiz.

YASALARIN ANAYASA'YA UYGUNLUĞUNUN YARGISAL DENETİMİ

Anahukuk esasları içerisinde ele aldığımızda yasaların Anayasa'ya uygunluğunu incelemenin tüm mahkemelerin aslî görev ve yetki alanları içerisinde olduğunu görürüz. Tüm mahkemeler Anayasa ve yasaları yorumlayarak uygulayacakları yasanın Anayasa'ya uygun olup olmadığını görevden ötürü öncelikle inceleme durumundadırlar.

Esasen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 11. maddesi muvacehesinde yasama, yürütme ve yargı organları ile idare makamları gerektiğinde uygulama durumunda kalacakları Anayasa hükümlerini yorumlama yetkisini hâizdirler; hiçbir mülâhaza onların bu yorum yetkisini ortadan kaldıramaz.

1961 ve 1982 T.C. Anayasaları da Anahukuk kurallarından hareketle getirdikleri sistem içerisinde Anayasa Mahkemesi ile diğer bütün mahkemelerin bu konudaki görev ve yetkilerini kurallaştırmışlardır.

Ancak, sadece Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa'ya uygunluk denetiminde iptal kararı verme konusunda münhasır yetkisi vardır. Diğer Yüksek Mahkeme ve yerel mahkemeler de Anayasa'ya uygunluğu defî yoluyla incelerken yasayı Anayasa'ya uygun buldukları takdirde sorunu kendi bünyelerinde sonuçlandıracaklar veya Anayasa'ya aykırı bulurlarsa iptali sağlama amacıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvuracaklardır.

Anayasa'ya uygunluk denetimi teknik anlamda tamamen yargısal nitelikte bir denetim olup, yasanın yerindeliliğini takdire olanak vermez.

Anayasa'nın getirdiği sistem içerisinde yasaların Anayasa'ya uygunluğunun yargısal denetiminin defî yolu gerçekleştirilmesini Anayasa Mahkemesi ile diğer mahkemeler arasında bir bütün olarak ele alıp doğacak hukuksal sorunları bu açıdan çözümlenmek gerekir.

Örneğin, İtalyan mevzuatında İtalyan Anayasa Mahkemesi'nce bir yasanın Anayasa'ya uygun olup olmadığı incelenirken Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen yasaya yerel mahkemece verilen anlam altında Anayasa'ya aykırılık sorununun

çözülmesi gerektiği esası benimsenmiştir. Ülkemizde de sorunun objektif kurallarla bu yolda çözümlenmesi isabetli olacaktır⁷.

Bir yargı organı olarak aslî görevimizi yakinen ilgilendiren çok önemli gördüğümüz bu konuda Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşu ile ilgili olarak yeni Anayasa hazırlıklarının başladığı bir sırada görüşlerimizi ifade etmeden geçemeyeceğim.

Öncelikle yargı dalları arasında kapsamı dikkate alınarak kuruluşta Yargıtay'a 1961 Anayasası'nda olduğu gibi daha fazla ağırlık verilmesi gerektiğini ifade etmek isterim.

Bazı yabancı Anayasa Mahkemelerinde olduğu gibi Anayasa Mahkemesi üyeliği makûl bir süre ile sınırlandırılmalı ve yeniden seçilme de caiz olmamalıdır.

Bilindiği üzere Leon Duguit⁸ ve Georges Burdeau⁹ gibi bazı ünlü kamu hukukçuları yasaların Anayasa'ya uygunluğunun yargısal denetimi konusunda özel bir yüksek mahkemenin kurulmasını, bu organın zaman içerisinde politik bir otorite haline gelebileceği düşüncesiyle endişe ile karşılandığı konusunu dile getirmişlerdir. Kuşkusuz bu nitelikteki bağımsız özel bir organ tam anlamıyla yargı organı niteliğini korudukça böyle bir endişeye uygulamada yer olamaz, işte bu endişeler ve Anayasa Mahkemesi Üyelerini pek uzun süre genel yargılamadan uzak tutmanın yaratacağı sakıncalar üyelik süresinin sınırlanmasına yol açmıştır.

Yedek üyelik sistemi kaldırılmalıdır.

Yargıtay ve Danıştay Üyeliklerine seçilme niteliğini kazanan hâkim ve savcıların da Anayasa Mahkemesi Üyeliğine seçilmeleri sağlanmalıdır.

Yüksek Mahkemelerin kendi varlık ve görev alanlarını ilgilendiren konularda Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açma hakkı tanınmalıdır.

Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı özellikle iptal kararları açısından fevkalade önemlidir. Anayasa Mahkemesi bir yasa hükmünü Anayasa'ya aykırı bularak iptal ettiği takdirde yasama, yürütme ve yargı organları ile idare makamları, gerçek ve tüzel kişiler bu iptal kararını yok sayarak herhangi bir işlem yapamazlar. Ancak, şunu belirtmek zorundayız ki yasama organı benzer yasayı yasama prosedürüne uyarak yeniden çıkarabilir. Anayasa buna asla engel değildir ve bunu mutlaka yasama-yargı çatışması ve çekişmesi yolunda yorumlamamak gerekir. Her organ gibi bir yargı organı olan Anayasa Mahkemesi de hata edebilir; konuyu mutlaka bir Anayasa değişikliği ihtiyacı içerisinde çözmek Hukuk Devleti ilkelerini de zedeler. Anayasa Mahkemesi önüne getirildiği takdirde konuyu elbette yeniden bir Anayasa'ya aykırılık çerçeve ve usulü içerisinde çözümlenecektir. Uzun Anayasa Mahkemesi uygulaması olan İtalya'da da konu bu esaslar içerisinde ele alınmış, yasama organı iptal olunan üç yasayı yeniden çıkarmış, İtalyan Anayasa Mahkemesi iki yasa için Anayasa'ya aykırılık sorununun esasını yeniden inceleyerek sonuca gitmiş; diğer bir yasa ise Anayasa Mahkemesi, Yasama organının sadece iptal kararını etkisiz bırakma amacıyla yeni yasayı çıkardığı inancına vararak yeni yasayı işin esasına girmeden yalnızca bu sebepten iptal etmiştir¹⁰.

⁷ Prof. Dr. Crisafulli : Le Systeme de Controle de la Constituonnalite des Lois En Italie - Revue de Droit Public et de la science politique, 1968.

⁸ Leon Duguit: Leçons de Droit Public.

⁹ Georges Burdeau : Trait6 de Science Politique.

¹⁰ Prof. Crisafulli: s.g.e.

Anayasa Mahkemesi'ne, siyasi parti kapatma davalarında gerektiğinde dava sonuna kadar faaliyetten men kararı verme yetkisi tanınmalı; ayrıca Anayasa Mahkemesi, Anayasa yargısı ile hiçbir ilgisi olmayan Yüce Divan ve Siyasi Parti hesaplarını denetleme görevlerinden kurtarılmalıdır.

Bu yıl ülkemizde Anayasa Mahkememizin kuruluşunun otuzuncu yılını kutlamamız gerçekten hukuk düzenimiz açısından kıvanç verici bir olay olmuştur. Ayrıca şunu belirtmek isterim ki, Anayasa Mahkemesi'nin Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmezliği konusunda gösterdiği büyük hassasiyet her türlü övgünün üzerindedir.

YARGITAY

Yargıtay'da, 30.5.1991 gün ve 3744 sayılı Yasa ile kurulan 17, 18, 19 ve 20. Hukuk Daireleri ile 10. Ceza Dairesi görevlerine başlamış bulunmaktadır, iş birikimi, Hukuk ve Ceza olmak üzere sadece bir kaç dairede mevcuttur. Hukuk ve Ceza Genel Kurulları işleri olabilecek en kısa sürede çıkarmaktadırlar. Yargıtay tetkik hâkimi ihtiyacı karşılanabildiği takdirde iş birikimi ortadan tamamen kalkabilecektir. Bunun için de tetkik hâkimliğinin cazip hale getirilmesi zorunludur.

Kişisel kanıma göre, kuruluş itibariyle daireler esas itibariyle beşer kişiden oluşmakla beraber, her dairede ayrıca yeteri kadar üye bulunacağından daireler üçer kişilik kurullarla çalışmalı; üç kişilik kurulda oybirliği sağlanamazsa veya içtihadı bir problem teşkil eden konularda iş beş kişilik kurulda görüşülüp karara bağlanmalıdır.

Yargıtay'da yapılması gereken, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Uyuşmazlık Mahkemesi Üyeliği seçimleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Başsavcivekilliği, Anayasa Mahkemesi Üyeliği seçimleri doğrudan doğruya Yargıtay yetkili kurullarınca yapıp bitirilmelidir. Bu sadece bağımsızlığın değil, hizmetin de en iyi şekilde yürümesinin bir gereğidir.

İstinaf Mahkemeleri hakkında Yargıtay'a maledilebilecek bir görüş mevcut değildir. Benim, bundan önceki konuşmalarımda istinafin kurulmasına gerek bulunmadığı doğrultusunda açıkladığım görüşte kişisel kanımdan ibarettir. Bu görüşümü Devletin ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bütünlüğünü korumada da yararlı olacağı düşüncesiyle muhafaza ettiğimi belirtmek isterim.

BİNA SORUNU

Yeni bir bağımsız binanın Başbakanlığın 10 Ekim 1990 günlü yazısı ile tahsisi ile birlikte Yargıtay'ın zorunlu bina ihtiyacı karşılanmış olmaktadır¹¹. Yeni binanın tahsisinde yakın ilgilerini esirgemeyen Sayın Cumhurbaşkanı'na ve Cumhuriyet Hükümetlerine şükranlarımızı ifade etmeyi yerine getirilmesi zorunlu bir görev saymaktayım.

¹¹ Yargıtay bugün için üç binada yerleşmiş bulunmaktadır. İlk ana bina 1933-1935 yılları arasında Avusturyalı Mimar Prof. Clemens Holzmeister tarafından onaltı lira birim fiyattan yapıp altıyüz bin liraya malolan ve Alman Neo-Klâsizmine yaklaşan binadır. Özelliklerinden biri, bir kaç defa Yüce Divan yargılamasının yapıldığı kubbe altı denilen salondur. Bu kısım sonradan maalesef yıktırılmıştır, ikinci bina, bir zamanlar Enerji Bakanlığı binası olarak kullanılan ve ana yapıya sonradan ilâve olunan bir üst geçitle bağlı binadır. Bu kısımda halen sonradan kurulan beş yeni daire ile idarî bölümlerden bazıları bulunmaktadır. Üçüncü bina ise 1934-1935 yıllarında gene Prof. Clemens Holzmeister'e, onaltı lira birim fiyattan yaptırılıp yediyüzellibin liraya malolan binadır. Vaktiyle Ticaret Bakanlığı, sonra Millî Eğitim Bakanlığı ve daha sonra da Hazine ve Dış Ticâret Müsteşarlığı binası olarak kullanılmıştır. Halen Yargıtay tetkik hâkimleri ile Cumhuriyet Savcılarına tahsis olunmuştur.

Her üç bina yapı özellikleri itibariyle bir bütünlük ve uyum göstermektedir.

Yargıtay Eğitim ve Dinlenme Tesisleri 27 Temmuz 1992 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Tesisin yapılmasında ve hizmete açılmasında tüm emeği geçenlere tebrik ve teşekkürlerimizi sunarız.

Mensuplarımıza hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Yargıtay'da önümüzdeki günlerde ihaleye çıkarılacak olan bilgisayar sisteminin Ekim veya Kasım ayından itibaren faaliyete geçeceğini ümit ediyorum. Böylece Yargıtay kararlarının kısa sürede hukuk dünyasının hizmetine zamanında sunulması olanağı hasıl olacaktır.

Yargıtay Başkan ve Üyelerinin sicil işlemlerinin tümünün Yargıtay'da işlenmesi ve sicil dosyalarının Yargıtay'da muhafazası zorunludur. Bu-konuda gereken girişimlerde bulunulacaktır.

Yargıtay Üyelerinin lojman sorunu çözümlenememiştir. Yargıtay Birinci Başkanı ile Cumhuriyet Başsavcısına yasa uyarınca alınması ve tefrişi için bütçeye konulmuş bulunan parayı da, üyelerimizin ihtiyacı karşılanmadığından bu bölüme aktarmak suretiyle üyelerimize tahsis olunan Devlet Mahallesi'ndeki lojmanlar için Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na 7 Haziran 1991'de devrettik; fakat inşaat durdurulduğu gibi özellikle Ankara dışından Yargıtay Üyeliğine seçilerek gelen arkadaşlarımıza hiç olmazsa geçici bir süre için lojman tahsisi konusundaki Başbakanlık ve Adalet Bakanlığı nezdindeki müteaddit girişimlerimiz sonuçsuz kalmıştır. Adalet Bakanlığı'na ait olupta Yargıtay Üyelerine vaktiyle tahsis olunan lojmanların da emeklilik nedeniyle boşaldıkça yeniden Yargıtay Üyelerine tahsis olunması geçici bir çözüm olacakken başvurumuza rağmen bu yola da gidilmemiştir.

Devlet Mahallesi inşaatı bitinceye kadar gerçekten fevkalade sıkışık durumda olan ve bazıları da geçmişteki görevleri itibarıyla özel koruma altında bulunması gereken arkadaşlarımızın sorununa Bakanlıkça geçici bir çözüm bulunacağı ümidini taşımaktayım.

Yargıtay ve diğer yüksek mahkemelerimizin bütçelerinin yasama organına doğrudan doğruya sunulması ve "olur"la harcama yapılması usulünün kaldırılması bir zorunluktur. Yasama organının yasa ile uygun bulunduğu bir ödemeyi kuvvetler ayrılığı içerisinde yürütme organının iznine tâbi kılmayı haklı gösterir hiçbir neden mevcut değildir.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri hukuk düzenimizde varlığını sürdürmelidir.

Askerî yargı, yargı sistemimizin ayrılmaz ve köklü bir kuruluşudur. Askerî hâkimlerin görev yaş sınırı, yargı mesleğinin özellikleri ve müessesenin emir komuta zinciri ve etkisi dışında bağımsız görev ifa ettiği dikkate alınarak, diğer hâkimler gibi altmışbeş olarak belirlenmelidir.

BAZI ÖNEMLİ KONULAR

1- En yetenekli elemanların yargı mesleğine çekilmesi için gereken tedbirler bir an önce alınmalı ve meslek lâyük olduğu düzeye kavuşturulmalıdır. Mesleğin ifa ettiği önemli görev ve yıpratıcılığı dikkate alınarak hâkimlik mesleğinde 65 yaşına kadar çalıştıktan sonra emekli olanlara, başka iş yapmamaları kaydıyla meslekte iken aldıkları özlük haklarının aynen ödenmesine devam olunmalıdır. Adalet binaları hizmete elverişli ve mesleğin onuruna yakışır hale getirilmeli; araç gereç ihtiyacı karşılanmalıdır.

Tüm yargı organları mensuplarının Devlet protokolündeki yeri hâkimlik mesleğinin niteliğine uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

2- T.C. Anayasası'nın 41. maddesi, ailenin Türk toplumunun temeli olduğunu buyurmuş "Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır" demiştir. Serbest seks ve nikâhsız mutluluk adı altında aile yapısı ve millî gelenek, göreneklerimize, ahlâki telâkkilerimize karşı girişilen yıkıcı propagandaların etkilerini önlemek ve kaldırmak için aileyi koruyucu, gençliğin millî, ahlâki telâkkilerimize uygun millet ve memleket sevgisiyle dopdolu olarak yetişmesini sağlayacak doğrultuda gereken tedbirleri almalıdır. Unutulmamalıdır ki, yargıya intikâl eden işlerin temelinde bu ihtiyacın karşılanmasının ihmale uğraması yatmaktadır. Türk toplumunu ayakta tutan ortak değer yargısı olarak başta gelen faktörler arasında Türk aile yapısı ve ahlâki değerlerimiz gelmektedir. Bu değer yargılarının kaybolması Devletin parçalanması, yıkılması konusunda faaliyet gösterenlerin işlerini kolaylaştıracaktır.

3- Türk Ceza infaz Sistemi cezanın ibreti müessire olmasını, caydırıcılığını zayıflatacak ve hatta ortadan kaldıracak bir düzeye gelmiştir. Bu durum sosyal yaşamda da bir çok problemleri beraberinde getirmiştir. Her infaz sisteminde temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması doğaldır. Bu nedenle ceza infaz sistemimiz cezaya caydırıcılık niteliği etkili bir biçimde kazandırılarak sür'atle yeniden gözden geçirilip düzenlenmelidir.

4- Davaların olabildiğince sür'atle çözümlenebilmesi açısından yapılan çalışmalar bir bütün olarak ele alınıp, yeterince olgunlaştıktan sonra gereken düzenlemeler getirilmelidir.

Uygulamada basına yansıyan vatandaşın hakkını aramak için mahkemelere başvurma yerine yasal olmayan yollara başvurusu ihkakı haktan başka bir şey değildir ve bunu mevzuattaki noksanlıklar yerine yargının zaafı olarak gösterme çabaları hiçbir haklı nedene dayanmamaktadır.

5- Ülkemizde çevre sorununun temelinde orman sorununun bulunduğu Devletçe ve tüm yurttaşlarca dikkate alınmalıdır. Türkiye topraklarının % 25'inin ancak orman niteliğinde olduğu; gerçek anlamda orman niteliğini taşıyan kısmın ise % 9 oranını geçmediği gözönünde tutulursa sorunun önemi kolaylıkla meydana çıkar. Bir milletlerarası kuruluşun erozyonun ülkemizdeki etkisinden hareketle ülkemiz topraklarının 25-30 yıl içerisinde çölleşeceği yolundaki tesbiti bir uyarı olarak kabul edilip sür'atle gereken tedbirler alınmalıdır.

6- Çevre kirliliği konusunda T.R.T. ve değerli basınımız son derece hassas davranmakta, gereken uyarılarda bulunmaktadır. Son zamanlarda kıyı balıkçılığı adı altındaki girişimlerle kıyıların ve oralandaki ormanların bu defa da bu yoldan sömürülüp tahrip edildiği yolundaki basının uyarıları üzerine titizlikle durulmalıdır. Cezai tedbirlerin hiçbir etkisi ve yararı olmadığı gözönünde tutularak ormanlar ve çevre kirliliği konusunda önleyici tedbirlere gecikilmeden ağırlık verilmelidir. "Pamukkale'yi kurtaralım" temennileri, "Eber, Eğridir, Manyas, Beyşehir Gölleri can çekişiyor" yakınmaları aşılarak gereken hukukî tedbirler sür'atle alınmalıdır. Bu konuda malesef koruyucu hukukî yapı henüz kurulamamıştır.

YENİ İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARLARI

Geçen dönem içerisinde Yargıtay içtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nca

dört karar çıkarılmıştır¹².

Konuşmamı tamamlarken şu hususları bir kere daha vurgulamakta yarar ve zorunluluk görüyorum:

Büyük Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kurmuş; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ve Cumhuriyetin nitelikleri, değişmez esaslar olarak hükme bağlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 1, 2 ve 3. maddelerinde öngörülen değişmez esasların hiçbir zaman, hiçbir zemin ve hiçbir ortamda ve hiçbir yöntemle asla tartışma konusu yapılamayacağı da kesinlikle bilinmelidir.

Tüm vatandaşlarımız, kökenine bakılmaksızın, temel hak ve özgürlüklerden eşit şekilde yararlanırlar. Kökenlerine göre ayırım yapılarak bazı vatandaşlarımızın yararlandırılmadıkları hiçbir temel hak ve özgürlük mevcut değildir. Köklerini tarihten alarak kader birliği ve kardeşlik duyguları ile barış içerisinde birlikte yaşayan yurttaşlarımızı, güçlü bir Türkiye'nin varlığını kendi yararlarına uygun bulmayan dış güçler ve teröristler bölmek istemektedirler. Yurttaşlarımızın onların tuzaklarına düşmemeleri gerekir.

Devletin görevi elbette Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğine, üniterliğine, vatandaşlarımızın başta yaşama hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlüklerine yönelik saldırıları durdurup faillerini sür'atle cezalandırmak ve terörün kökünü kazımdır. Devletin bu yolda en azından teröristlerin kullandıkları vasıta ve yöntemleri kullanması demokratik hukuk Devleti kurallarına tamamen uygundur. Türkiye Cumhuriyeti Devleti güçlüdür ve elbette terörün kökü kazınıp, teröristlere lâyük oldukları ceza verilecektir. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve Devletimizin üniterliğine karşı yöneltilen hareketler asla emeline ulaşamayacaktır. Devletimizden koparılabilir bir karış toprak asla yoktur, olamaz.

Tüm vatandaşlarımızın Devlete bu konuda yardımcı olmaları, destek vermeleri, Devletin yanında tereddütsüzce yer almaları bir vatandaşlık borcu; vatan topraklarının kazanılıp Devletimizin kurulmasında katlanılan fedakârlıklara karşı yerine getirilmesi zorunlu bir vefa ve minnet borcudur. Üniter Devlet içinde bir ve beraber olmamız hepimizin ve gelecek kuşakların teminatıdır.

¹² Geçen dönem içerisinde Yargıtay içtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nca:

1- 8.11.1991 gün ve 4/3 sayı ile "Tapuda kayıtlı bulunan bir taşınmaz malı iktisap eden kimseye karşı Medenî Kanununun 931. maddesinde öngörülen iyiniyet kurallarına aykırılık nedeniyle açılan tapu iptali davalarında, dava açma iradesi iktisabın kötü niyete dayalı olduğu iddiasını da taşır. Kaldı ki öyle olmasa bile buradaki kötü niyet iddiasının hukuki mahiyeti itibariyle itiraz niteliğinde bulunduğu ve bu nedenle de yargılama sona erinceye kadar iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tâbi olmadan her zaman ileri sürülebileceği"ne;

2- 22.11.1991 gün ve 574 sayı ile "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 80. maddesinde öngörülen prim alacaklarına, aynı maddenin yaptığı yollama ile Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre uygulanacak gecikme zammının iflâsın açılmasından sonra da işlemeye devam edeceği"ne;

3- 14.2.1992 gün ve 3/2 sayı ile "Bir yargı çevresi içinde kurulmuş bulunan aynı düzeyde, birden fazla mahkeme, davaların birleştirilmesi açısından aynı mahkeme sayılacağı"na;

4- 10.4.1992 gün ve 7/5 sayı ile "1- Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili olmasının bozma sebebi oluşturacağına; 2- Yerel mahkemenin bu yoldaki bozmadan sonra önceki kararla bağlı olmaksızın, çelişkiliği kaldırmak kaydıyla, vicdanî kanaatine göre karar vermesi gerektiği"ne;

Karar verilmiştir.

Tüm hâkimlerimizin ve Cumhuriyet Savcılarımızın Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün ve Cumhuriyetin nitelikleri İle Devletin üniterliğinin korunmasında Yüce Türk Milleti'nin hizmetinde olduklarını ifade etmekten gurur duyuyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle siz seçkin konuklarımızı, sevgili meslekdaşlarımı derin saygılarımla selâmlıyorum.